LESBRIEF

De GROTE ONZIN Encyclopedie

Voor leerlingen vanaf groep 5

De *GROTE ONZIN Encyclopedie* van Remco Volkers leert kinderen op een grappige manier om niet zomaar alles te geloven.

Het boek staat bomvol weetjes die de kinderen vast nog niet kennen, verzameld door niemand minder dan onderzoeker Nicolaas van Allecanten en zijn assistent Rie Surts. Hoe het komt dat veel kinderen graag in bomen klimmen, bijvoorbeeld. En dat het woord 'pizzeria' niet uit Italië komt, maar eigenlijk gewoon hartstikke Nederlands is.

Twijfelen de leerlingen of wat ze lezen waar is? Of klinkt iets wat in de encyclopedie staat te goed om waar te zijn? In deze lesbrief gaan ze zelf op onderzoek uit!

Over Remco Volkers

Het kinderboekendebuut *Pip & Zilver in Americka* van Remco Volkers verscheen in 2022 en werd meteen genomineerd voor de Hotze de Roosprijs. Er verschenen daarna nog twee delen in deze trilogie: *Pip & Zilver in Parijs* en *Pip & Zilver lossen het op*. Ook schreef hij de Avi-boeken *Roos rolt naar school* en *Even wennen*.

Auteur Remco Volkers
ISBN 9789026184390
Illustraties Iris Boter

Uitgeverij De Fontein
Utrecht 2026

Lesstarter

Het nut van onzin

WAARSCHUWING: DIT BOEK BEVAT OVERWEGEND ONZIN!

Meteen aan het begin van dit boek worden lezers gewaarschuwd: Dit boek bevat overwegend onzin! En toch is juist ook dat nuttig om te lezen. Lees om de leerlingen enthousiast te maken de pagina's 'Voor je begint met lezen...' voor en ga hier vervolgens over in gesprek met ze.

Wat vinden leerlingen van het verhaal dat je net hebt voorgelezen? Weten ze wat een encyclopedie is? Nicolaas en Rie vinden dat mensen niet alleen recht hebben op zin, maar ook op onzin. Wat bedoelen ze daarmee en zijn de leerlingen het daarmee eens? Waarom wel/niet? En wat kan volgens hen het nut zijn van een boek vol onzin? (Antwoord: dit leert je dat je niet alles wat je leest klakkeloos moet aannemen en daardoor word je misschien wel een kritische lezer!)

Wanneer hebben de leerlingen voor het laatst iets gehoord, gezien of gelezen waar ze twijfels over hadden? Hoe ontdekten ze of die informatie waar of juist onzin was? Welke tips hebben ze voor elkaar om feit van fictie of zin van onzin te onderscheiden en dit te contoleren?

En tot slot: denken de leerlingen dat Nicolaas van Allecanten en Rie Surts echt bestaan? Of heeft de schrijver ze verzonnen? Waarom denken ze dit? Geef eventueel als hint om nog eens goed naar hun namen te luisteren.

De GROTE ONZIN Encyclopedie

Nodig
werkblad *Verzin een nieuw lemma!* (voor iedere leerling één), potlood of pen

Ontwikkelingsgebieden
schrijfvaardigheid, creatieve vaardigheden, studievaardigheden en (kritische) luistervaardigheid

Duur opdracht
30-45 minuten

Klassikaal en in duo's

Lesidee

Maak de encyclopedie nog dikker

In *De GROTE ONZIN Encyclopedie* staan 61 verhalen die (gedeeltelijk) verzonnen zijn. Daar kunnen er nog meer bij! De 61 woorden die in de inhoudsopgave van de encyclopedie staan, noem je lemma's. Oftewel: trefwoorden die je helpen de informatie die je zoekt sneller te vinden. De leerlingen mogen nieuwe lemma's en verhalen aan *De GROTE ONZIN Encyclopedie* toevoegen. Lees om de klas op gang te helpen een van de verhalen voor, bijvoorbeeld: Autowasstraat. Wat denken ze dat echt is aan het verhaal? En wat verzonnen? Welke grapjes en trucjes gebruikt de schrijver? Denken de leerlingen dat het gehucht Wassum echt bestaat? Geef ze eventueel de hint om goed te luisteren.

Verdeel de klas in duo's en deel de werkbladen uit. De leerlingen bedenken in duo's een nieuw lemma voor de encyclopedie. Aan de hand van de vragen en opdrachten die op het werkblad staan, gaan ze op zoek naar informatie achter dit trefwoord. Vervolgens mogen leerlingen hun fantasie op hol laten slaan en mogen ze een onzinverhaal verzinnen bij hetzelfde woord.

Is iedereen klaar? Dan lezen de duo's beide verhalen voor aan de klas (de ene leerling het echte verhaal, de andere leerling het verzonnen verhaal). De klas luistert kritisch. Kunnen ze achterhalen welke versie echt waar is en welke versie thuishoort in *De GROTE ONZIN Encyclopedie?* Waarom denken ze dit?

Colofon

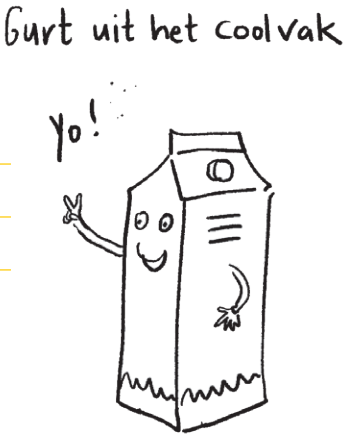
Deze lesbrief is een speciale uitgave van Uitgeverij De Fontein bij *De GROTE ONZIN Encyclopedie* van Remco Volkers, voor leerlingen in het primair onderwijs.

Coördinatie	Alette Reneman
Redactie	Firma Fluks
Advies en begeleiding	Fenna Witteveen
Vormgeving	Studio Vuurtoren

De GROTE ONZIN Encyclopedie

Verzin een nieuw lemma!

Welk trefwoord voeg jij toe aan *De GROTE ONZIN Encyclopedie*? De vragen op dit werkblad helpen je op weg!

1 Welke persoon, activiteit, uitvinding, feestdag of snack wil je toevoegen aan *De GROTE ONZIN Encyclopedie*?

Tips om je op weg te helpen: ben je fan van iemand, heb je een leuke hobby of zit je op een bijzondere sport?

2 Wat zijn de belangrijkste feiten die je hierover kunt vinden?

Tip! Zoek bijvoorbeeld op wanneer jouw onderwerp is ontstaan, is uitgevonden of is geboren. Op welke plaats en in welk land was dat? Wat is er nog meer bekend over jouw lemma? Waar heb je deze informatie gevonden? Is deze bron betrouwbaar? Kun je andere bronnen vinden die het verhaal bevestigen? Kun je foto's of video's vinden die de informatie over jouw lemma bevestigen?

3 Vul het echte verhaal achter jouw lemma op het werkblad. Zorg ervoor dat het interessant is om te lezen.

Klaar? Schrijf is het tijd om de waarheid van het echte verhaal te verdraaien! Lees het nog eens goed en bedenk welke feiten je wil veranderen in je fantasieverhaal. Onderstreep ze eventueel met een kleurpotlood.

3 tips!

1. In een verzonnen verhaal kun je lekker overdrijven. Maak feiten groter, mooier en gekker dan ze eigenlijk zijn.
2. Wil je de feiten die je bedenkt echt laten lijken om de lezers te misleiden? Noem namen, landen, plaatsnamen en jaartallen, zodat je verzonnen verhaal betrouwbaar overkomt.
3. Probeer slimme woorden en grapjes in je verzonnen verhaal te verwerken. Schrijver Remco Volkers heeft het in het verhaal 'Cadeautje' over de graaf van Gannef die alles jat wat los en vast zit. Wist je dat gannef een Amsterdams woord is voor dief of oplichter?

De GROTE ONZIN Encyclopedie

